

Otázka dělnická.

Mám proto za věc první důležitou, aby uděleny byly poměry takové, aby měl každý pracovník příležitost změnit stav svůj postívnou, ať se stane buď na pána, a udoby k zámožní. V této věci tak dalece měli jsme vždy o příležitosti, následkem daru úrody, malice nezaměstnaných, nevolných pozemků. Když tvořila naše vláda, nebylo proto zapotřebí pátrati po poměrech Evropského pracovního systému, aby pravily se majetková práva a společenské poměry a předkové, kteří spokojili se přijetím evropského systému pracovního v celku a stavili formu vlády, která umožní lidu za toho systému použíti příležitosti ku zlepšení svého stavu, jež nabízelá příroda sama. Vůl však odlišný jsme na vlastní prospědky, abychom opatřili obě těchto příležitostí. Myslíme, jest mimo pochybnost, kdybychom nechali systém dělnický tak jak jest, že by to trvalo jen málo, než by vyčerpán byl zbytek nevinutného posud území, tak že každý člověk v Americe byl by potom samým postavem, jako jeho evropský bratr v každém ohledu. To tento jistý, nezměnitelný věc, který vědomě i nevědomě činí člověka nezáměrného neokojením a úzkostlivým a záročí člověka zámožného přesvědčeno, že poměry jsou čím dále tím pší; působí že jeden bratr nemůže rozuměti druhému. Následkem to jest agitace; a počínáme jí stávati hojně. Situace povolala život již oba ty extrémy; konservativní člověk v dobrém postavení, muž příboj pracovního systému ospívá, chce podržeti všechny nále výhody nejen pro sebe, nýbrž pro své potomky. On ovšem vidí nic nepravého v nynějším stavu věcí. Všechna vada spočívá v jednotlivci a on předpisuje mu o ovské dávky osobní reformy, požádá mu jak má pracovat a šetřit a musí žít. Kdyby Kristus přišel nebe a bydlel mezi námi, jsa námým, tyto reformátoři by jej uvěřili, že musí změnit své zásoby a následovat jejich příkladu. Na druhé straně výstřední veliký agitátor. Pro něho každá vláda a všechno v každé vládě je úplně špatné. On chce připravit lidem pohodlí pouhým zákonem. Zákon jest jeho univerzální a kdyby se nevědomky dostal nebe přikročil by tam ihned k vedení tamnější vlády na stupeň své dokonalosti. Konservativce užívá jej radikálním, nestálým, živým atd. a nevidí v něm nic doho. Radikál opět nemůže vidět dobrého ve svém konservativním protivníku a považuje jej za ladnokrevného tyraa atd. A na pově něco pravdy. Oba mají stejně pravdu a částečně jsou na opstí. Konservativce úplně přezí zásadu spravedlnosti, která žádá je stejnou příležitostí pro každé narozené dítě; že syn člověka chudého má mít v praktickém každodenním životě a nejen v teorii, stejnou příležitost, aby stal tím po čem baží, tak jako syn člověka bohatého. Radikál nepřijímá stejně spravedlivou zásadu obnvi zásluhy a že každý člověk má právo plnou měrou požívatí to, co vytvářel; že dělník měl by odměniti býti dle práce jeho. Oba nedovedou oceniti velkou krozenou pravdu, že lidé nejsou nájímáni osobou, ani náklonností, tužbami a schopnostmi. Oni mají za to, jako evropské vlády, že si lze postaviti v národě co cihly budově; že jsou pouhými věcmi, které by měly zůstati v postavení, jakém se náhodou ocitli. To jest velká chyba evropského dělnického systému, — jednou vespod, — jcky vespod. Při takovém systému poctivá zásada, že každý člověk má požívatí ovoce své vlastní práce, jest učiněna okol-

nostmi jež stávají nepoctivým nástrojem tyranie.

Já nevím, že lidé lze uděliti bohatými pouhým zákonem. Věřím však, že vlády mohou vytvořiti poměry, že mohou učiniti a vytknouti práva mezi zaměstnanými a zaměstnavateli, mezi práci a kapitálem a tak způsobiti praktické příležitosti, kteréž umožní dělníku, aby uspokojil všechny své přiměřené snahy. Bohatství jest vytvořem jednotlivce samého ale příležitost k nabytí tohož, učření a požívání, jest vytvořem společnosti řízené pravidly vládními. Vše co jakákoliv vláda učiní může jest, poskytnouti všem stejnou příležitost, tak že jistě množství energie a jistým stupněm inteligence přinese jednomu třech výsledků, jakých do otit jiný s tímže stupněm inteligence a energie, ostatek musí jednotlivce vykonati sám. Věřím pevně, že na tom základe nynější dělnická otázka se rozřeší. Jak to doocíte, jak té změny učinite, jsou otázky, kteréž přirozeně se naskytují. Ku zodpovězení těchto otázek bylo by zapotřebí skoro pro roka. Žádného jednotlivce rozum neovládá kterýkoliv národ, ani rozhoduje jakou otázku, to vyžaduje spojeného rozumu všech. Někteří navrhují, jiní agituji, jiní kritizují, jiní chláchoři, až vše o kteroz se jedná nabyde určitého tvaru.

K rozřešení takovéto obtížné otázky není žádného patentovaného způsobu. Ona vyžaduje, aby každý člověk vykonal svůj díl a vykonal jej mužně a trpělivě. Blouznivý a přehášený musí býti donucen k trpělivosti a chladně a soběchtí musí ustoupiti právu a spravedlnosti. Máže to vzíti léta, nežli otázka tato se vyrovná, ale já věřím, že rozřešena bude pokojně. Ani na okamžik nemyslím, že jest nějaká nebezpečí, že majetek bude dělen aneb kdo k dělení donucen, aneb že spor tento skončí krvavým zápasem, aneb že jakékoliv třídní plány nyní navrhované, jimiž by jeden obor práce nabyl úlevy na úkor jiného, budou konečně přijaty. Otázka o kteréž se jedná jest příliš objemnou, než aby se tak řešila a patrná nespravedlivost takových opatření odsuzuje je v očech každého poctivého, rozumného člověka, aťsi jest chudý aneb bohatý, uhlazený, aneb hrubý jak příroda jej stvořila. Po sto let viděla tato země povstávati velké vřady z řad sprostých a chudých a věřím, že lid americký tak cení a miluje spravedlnost a skutečnou rovnost, že nedovolí trvání jakéhokoliv systému, ani přijmouti takového, který by rozdělil pracující lid ve třídy a neponechal příležitost jednotlivci k povznesení se z jedné třídy do druhé. Jsem přesvědčen, že po skončení zápasu každý dělník, v přísáhně, v tovarně a poli obdrží spravedlivější díl dle své práce a bude lépe držeti a požívatí to co si vyzískal, než dělník kdy obdržel a požíval v kterékoliv zemi a jakékoliv době.

Pottstown, Pa. — Pan Chas. Law Jr. píše: Po deset roků jsem trpěl neuralgickými bolestmi a zkoušel jsem nejrůznější prostředky, abych se bolesti zbavil, však bez výsledku. Jedna lahvička Oleje sv. Jakuba mne vyléčila.

Zprávy osobní.

— Pan Ředáček, předseda vydavatelské společnosti Duntho Hlasatele v Chicagu, překvapil nás návštěvou v neděli. V pondělí vydal se na dalek cestu, do Colorado, kde několik týdnů k vůli zdraví a odpočinku trávit hodlá.

— Pan J. K. Jiřinský, redaktor Wilberských Listů, přijel k nám v pátek a zdržel se tu do soboty. Líbuj se Wilber, což jsme očekávali.

— Pan Jan Pavlík, dosavadní společník chvalně známé Pevnické a uzenářské firmy Svoboda & Pavlík, opustil Omahu v pondělí. Odjel do Prahy, kdež založil si vlastní obchod. Pan Pavlík těší se zde vždy obilně velké, nejen pro svou hodnou povahu, ale též pro výbornou znalost svého řemesla a máme za to, že i v úšlém a příjmemm Praze rázem podobnou obilbu si získá. Přejeme mu v novém domově zdaru.

Kam se poděly miliony!

Slovanu Am. dopisuje občas jeden náš milý přítel z Nebrasky, který se podepisuje někdy M, někdy A, někdy J, někdy I, někdy N, někdy D, a zase třeba A, dle okamžitého nápadu a obyčejně jádro každého toho dopisu tvoří nějaké klofoucí Pokroku Západu. Nejsem kazivě a zejména svým přátelům rád dopřem takové nevládné vyřazení, ale když nás snažně žádá za poučení, jako čít v čísle Slov. Am. ze dne 20. června, pak nemáme přátelskou žádost odmítnouti. Citujme naši jednu notičku, totiž: "Jak si asi sekretář Carlisle přeje, aby byl v pokladně ten přebytek 100 milionů, pro který kaceřoval republikány, když Cleveland poprvé 'běžel' pro úřad prezidenta," — čít k ní následující poznámku: "Holečka, to si přeju miliony amerických občanů též! Věk náš dráhý soused u 'Big Muddy' zapomení lioi, kam se poděly a čí vinou zmizely. Snad by bylo panu Carlislovi též dosti milo, kdyby mu pán od 'Big Muddy' pověděl, kam se podělo těch 100 milionů, co Cleveland při svém odstoupení zanechal. 'Schiesse nicht mit Spielgewehr.'" My všme, že milý náš "I" není tak naivním, aby nevěděl, že Carlisle dobře ví, kam jaké peníze přišly a máže se o tom ihned přesvědčit; rozumíme tedy dobře, co náš přítel "A" míní, že totiž chce jako sám o té věci býti poučen a těší nás, že můžem mu posloužiti.

Když odstoupal prezident Arthur, ve zprávě podané kongresu dne 1. prosince 1884 uveden stav pokladny, z něhož vysvítalo, že v pokladně nalézalo se \$149,737,011.94 použitelného přebytku.

Když odstoupal prezident Cleveland, ve zprávě podané kongresu dne 3. prosince 1888, uveden pokladníkem přebytek \$129,804,242.69.

Když odstoupal prezident Harrison, ve zprávě podané kongresu dne 6. pros. '92, uveden přebytek v pokladně \$126,662,377.03, zahrnující v to i zálohu zlata k resumpei drženou, nebo-li použitelný přebytek \$26,692,377.03.

Kam se podělo těch sto milionů, sezná náš přítel velmi snadno, když si přečte tytéž úřední zprávy a shledá, že dnem 1. listopadu 1894, tedy před nastoupením Clevelanda poprvé, obnášel dluh úroky nesoucí \$1,206,475,600.

Dnem 1. listopadu 1888, před nastoupením Harrisona, udal pokladník Clevelanda obnos dluhu \$958,123,282, tak že za ty čtyry roky předcházející upláceno bylo dluhu \$248,352,318.

Dnem 1. listopadu 1892, před druhým nastoupením Clevelanda, obnášel dluh úroky nesoucí již jen \$585,032,020 a upláceno tudíž za správy Harrisona \$373,091,262, čili o \$125,738,944 více, než za předcházející 4 roky Clevelanda.

To snad našemu příteli vysvětlí, proč Harrison zanechal Clevelandovi o 100 milionů méně v pokladně.

Však byla tu ještě jedna příčina. Zákonem McKinleyho zmenšen byl příjem ze cla, až zvýšen přívoz.

Úřední zprávy vykazují následovně čísla, za leta úřední končící dnem 30. června:

Rok	Přívoz	Clu
1886..	\$625,308,814	\$189,410,448.17
1887..	683,418,981	214,222,302.65
1888..	712,248,626	216,042,256.39
1889..	741,431,398	220,576,989.00
1890..	773,674,812	226,540,036.00
1891..	854,519,577	216,885,701.23
1892..	813,601,345	174,124,270.00

Však podívejme se též trochu na správu Clevelandovu. Za minulých 12 měsíců nejen že neupláceno ani centu dluhu, nýbrž též rozmnožen o 50 milionů v úpisích, za kteréž strženo skoro 59 milionů a mimo to zmenšena hotovost o 12 neb 13 milionů, tak že přirostlo dluhu o více než 60 milionů.

Nezdá se příteli našemu, že větší tomu jeho otázka je velice zpodílá a že my spíše máme právo tázati se, kam se podělo těch 50 milionů za úpisy prodané a ostatek miliony, které z pokladny ubyly za nynější správu Clevelandovu?

Stav úrody v Nebrace.

O stavu úrody v Nebrace, v třetí končícím 26. červnem, podána byla zpráva následovně:

Sucha učiněna bylo konečně hojnými dešti konec ve všech částech státu. V části jihovýchodní spadlo deště více, než zapotřebí bylo, tak že v některých částech vzrůst korny jako i žití zdřezna byla. Snad nikdy dosud nebyly vyhlídky na sklizeň korny tak mnohoslibnými, jako letos. Nejpotřebitelnější částí zprávy jest značné zlepšení pšenice i ovesu, o nichž domýšleno, že úplně již suchem zničeny jsou. Na mnoha místech žití již započala a úroda jest mnohem větší, než před dvěma týdny očekáváno.

V jednotlivých okresech stojí si osení a úroda následovně:

Boyd county: Po celý týden bylo počasí teplým a suchým; korna rychle roste.

Colfax county: Téměř každodenně dostavil se deštěk a jelikož zároveň teplo bylo, korna značně povyrostita; úroda ovesa bude slabou.

Cuming Co.: Drobné obilí značně se zlepšilo a úroda bude slušnou.

Dodge county: Po celý týden bylo hojné deště; drobné obilí značně se zlepšilo a pastviny jsou nyní hojné; korna a zeměčata pokračují rychle.

Holt county: Deště značně stav osení zlepšily a farmaři mají naději na úrodu. Korna stojí dobře, drobné obilí jest ale úplně ztraceno.

Pierce county: Korně dobře se daří a pastviny jsou hojné; jak pro korna tak i pro drobné obilí zapotřebí bylo ještě více deště.

Bullter county: Vše posledními dešti velmi se zvedlo.

Clay county: Korna nestála si tu nikdy lépe a později setý oves dá dobrou úrodu. Pastviny se též zlepšily.

Fillmore county: Po celý týden byly tu neustálé deště a bouřky, a spád deště byl až přílišným. Vše nesmírně vyrostlo.

Gage county: Přšlo tu téměř každý den a počasí bylo vzrůstu osení velice příznivým. Pro ovorávání korny jest příliš vlhko. Pšenice mohla by se již sekati, jen kdyby pda tak vlhkou nebyla.

Lancaster county: Pšenice i oves značně se zlepšily a korna nemáže ani si státi lépe.

Pawnee county: Žeň pšenice již započala. Všem osení daří se dobře.

Richardson county: Po celý týden měli tu dobré deště. Korna i pšenice stojí si výborně, oves pak dá úrodu prostřední.

Saline county: Obdělávání korny zdrženo tu přílišnými dešti, vzdor tomu daří se jí ale dobře. Oves značně se zlepšil a podobně i pastviny se lepš.

Buffalo county: Hojnými dešti značně zlepšil se stav prosa, jehož tu neobyčejně mnoho seto. Korna stojí si lépe než obyčejně.

Webster county: Hojnými dešti se stav korny zlepšil. Žeň pšenice jest již v proudu.

Box Butte county: Vzdr dosud trvajímú suchu stojí si korna i zeměčata dosud dobře.

Cherry county: Vláhly padlo tu hojnost a vše osení stojí si následkem toho dobře.

Dawes county: Měli jsme několik hezkých deštěků, jež osení značně ve vzrůstu pomohly. Vše stojí si dobře.

Sheridan county: Stav všeho osení dostavivši se vláhou značně se zlepšil, bylo by ale ještě více deště zapotřebí.

Drobné zprávy.

* V New Orleans, La., obilováno bylo velkou porotou deset otčů města pro špatnost.

* As osm mil od Sheridan, Wyo., usmrcen byl v pátek přítel se střelbou dráku farmer R. M. Smith.

* Demokratická státní konvence ve Wisconsinu obdržela se bude dne usazení ústředního výboru dne 3. září.

* Třetí národní konvence zavodňovatel svolána jest ku dni 3. září do Denver, Colo. Doba zasedání rozvržena jest na 7 dnů.

* V Montgomery, Vi., zšlela dne 30. června následkem domácích rčenie paní M. Bakerová a v návalu šílenství oběsila své čtyry děti, od 1 do 6 roků staré.

* Za prvých šest měsíců položeno bylo 495 mil telegrafních tratí. Nejvíce nových tratí položeno bylo v Jižní Karolině, a sice 54 mil.

* U Rapidan, Va., udála se v sobotu odpoledne srážka vlaku osobního s vlakem nákladním, při čemž jedna osoba usmrcena a 3 cestující těžce zraněni.

* V East Atchison, jak ze Saint Joseph, Mo., oznámeno, odešeno bylo řekou Missouri, kteráž tok svůj tam změnil, 40 stop tratě Hannibal & St. Joseph dráhy, tak že doprava zastavena býti musela.

! Pondělkem zastavena byla práce ve všech sklárnách v Soustátí, v nichž tabulové sklo vyráběno jest. Ke kroku tomu přinuceny byly sklárny velkými zásobami a malou poptávkou.

* V sobotu udeřil blesk v Relay, Md., do továrny na vyvozování elektrického světla, kdež 125 osob zaměstnávano bylo a povstalým požárem celý závod zničen. Škody na \$50,000.

* V Garfield, Ia., učinil ve čtvrtek Jesse Porle pokus oloupiti tamní banku, nebyl ale dosti rychlým, tak že na pomoc přítvolnými lidmi chyčen byl. Porle tvrdí, že prý chtěl si vzíti z banky pouze to, o co ožizen byl.

* Dvě popravy, jedna v Independence a druhá v Kansas City, odbyty byly v pátek. Zločinci ti dopustili se společně vraždy na jedné ženě a nyní odpykali zločin svůj na popravišti.

* Slováci v Connellsville, Pa. zakládají akciovou společnost, která hodlá koupiti 1000 akrů pozemku, na němž nalezá se uhlí, za \$45,000 a založiti si společenský uhlodol.

* Za prvých šest měsíců roku letošního událo se úpadků ve Sp. Státech dle zprávy jednatelny Bradstreetovy celkem 6528, což jest téměř o 5% více než v těchže měsících roku loňského.

* V Cincinnati zemřela v pondělí týden "vdova" po Pat Rooney v zoologické zahrádě. Pat Rooney a jeho družka byli nejlepší známé exempláře čimpanzů. Naučili se sedati a jísti u stolu, z talířů, a nožem, vidličkou a lžící, jako lidé. Pat zemřel před třemi měsíci a "vdova" jej následovala. Oba zahynuli souchotinami.

— Obdržel —
 první odměnu — na svět. výstavě

DR.

PRICE'S
CREAM
BAKING
POWDER

Tejdokonaleji : připraven.
 Čistý prášek z vinného kamene. Prost Am.
 monia, kamence a jiných nečistot.
 PO 40 ROKŮ V POPŘEDÍ